

Nader bezien blijkt hun geloof nogal onzinnig, vooral wanneer je het ingrijpen van hogere machten op ongeken- de wijze even vergeet en je afvraagt, wat dit einde der wereld dan wel voorstelt en hoe het tot stand zou moeten komen. Je kunt op dit gebied natuurlijk wel heel wat verkondigen, maar op de keper beschouwd zijn voor velen dergelijke mooie woorden niet veel meer dan mooie handel.

Trouwens, u wordt in deze dagen steeds weer - vergeef mij de opmerking - aan alle kanten bedonderd terwijl u er zelf bijzit. En heel wat zaken kun je zelfs in een onlogisch verband brengen, zonde de waarheid al te veel geweld aan te doen.

Je kunt b.v. stellen, dat het voor het CDA logisch was, van Agt een veeg uit de pan te geven omdat de goudprijs steeds verder stijgt en een Goudzwaard daarom dadelijk onbetaalbaar zou worden.

Misschien is het goed, het een en ander uit deze tijd eens op een rij te zetten en de werkelijke betekenis van ontwikkelingen in te schatten. Perzie b.v. betekent een poging, weer een religieus rijk te stichten.

Aangezien echter shiiten en sunieten tegen elkaar verdeeld zijn is het waarschijnlijk, dat het uiteindelijk mislukt en uitloopt op een islamitische reformatie met vele doden en martelaren, terwijl de enigen die werkelijk winnen de oliemaatschappijen zijn, die er de meeste baat bij hebben dat olie steeds duurder wordt.

Een andere vraag luidt, of er over Afghanistan werkelijk een wereldoorlog kan losbranden. Waarschijnlijk is dit niet. In de eerste plaats was dit reeds russisch invloedsg gebied. Zolang de russen dus maar binnen de grenzen van dit land blijven, hebben de meeste grote landen er weinig belang bij, dit volk te helpen.

Heel wat staatslieden hebben mogelijk ook nog het gevoel, dat de russen die daar bezig zijn zich koest zullen houden, zodat zij tijdelijk een wat flinkere houding kunnen aannemen zonder dat er grote konsekwenties voor hen aan verbonden kunnen zijn.

Kortom, men predikt het gevaar voor een tweede wereld oorlog terwijl men aanneemt, dat de tegenstander dit risico zal vermijden - mogelijk omdat men meent dat men, net als bij de schaatsers, ploegen zal terugroepen die tegen alle voorschriften in anabole steroïden gegeten hebben. Wat, zoals u weet, de naam is van een krachtgevend en niet ongevaarlijk wondermiddel, dat de spierontwikkeling ten goede komt en daarom ondanks alle verbor door steeds meer kampioenen gekonsumeerd wordt.

De gehele situatie doet wat meer denken aan touwtrekken dan aan oorlog. Het is goed voor de wapen industrie, speelt een rol in een strijd tussen partij en leger in Rusland en anderen is de situatie niet geheel onwelkom omdat zij bondgenoten weer iets dichterbij elkaar brengt. En men is altijd weer gesteld op bondgenoten, die zich nauw met elkaar verbonden gevoelen. Er is zelfs een land geweest, dat volgens de overlevering over de gehele wereld heeft gevochten voor de democratie tot de laatste buitenlandse bondgenoot.

Uw land reageert weer anders. Daar is men geneigd met de laatste buitenlander over democratie te praten en er verder niets aan te doen tenzij er grote voordelen aan verbonden zijn. Maar dat is weer een andere kwestie.

Wanneer ik tracht, dit voorspelde einde van de wereld nog nader te bezien, dan blijkt een ander punt van belang te zijn. Tito wil niet op een been staan, maar kan met twee benen nooit meer gaan. Met zijn steeds nader komende dood valt er een persoonlijkheid weg, die een heel sterke invloed heeft gehad op zowel het oost als het westblok.

Met zijn dood ontstaat er in feite in zijn land ondanks alle regelingen een machtsstrijd. De kans is groot dat degenen, die deze strijd vrezen te verliezen dan, om zichzelf en hun begeerde positie te kunnen handhaven, de hulp van de grote broer in roepen.

Wanneer dit gebeurt, is de beer los en vrees ik, dat de beerput niet meer zonder grote strijd afgedekt kan worden. M.a.w.: wanneer de dood van Tito aanleiding zou worden tot een ingrijpen in zijn land door de russen is de kans erg groot, dat zowel de Usa als China zullen proberen, iets terug te doen.

Kan dat een wereldoorlog worden? Tja, alles kan natuurlijk. Maar erg waarschijnlijk is ook dit niet en wel om de volgende reden: Indien een werkelijke wereldoorlog zou uitbreken, zou het industriële potentieel van de westelijke wereld waarschijnlijk binnen 3 dagen tot rond 7% van de huidige capaciteit gereduceerd worden - die mogelijkheid zit er dan wel degelijk in. Rusland zou gelijktijdig een groot aantal van zijn industriële centra, enkele stuwdammen en meerdere van zijn belangrijkste steden moeten missen.

Kortom, men zou grote offers moeten brengen zonder mogelijkheid op compensatie anders dan de macht over lege gebieden. Erg aantrekkelijk lijkt mij dit zelfs niet voor de betrokken militairen.

Bovendien is het voor China niet zo aantrekkelijk, dat Rusland geheel wordt weggevaagd, tenzij ook alle westelijke machten geheel ten gronde zouden gaan. Op het ogenblik is het bestaan van een grote en machtige kommunistische macht ook voor de chinezen erg belangrijk, zo lang er een gelijkwaardige tegenstander denkbaar is. Waarbij men bovendien niet over het hoofd dient te zien, dat een strijd tegen Rusland voor china waarschijnlijk een langdurige en ernstige burgeroorlog zou gaan betekenen.

En de EEG? Die functioneert in feite als een soort electro-cardiogram. Zij registreert steeds weer de politieke en economische uitslag van de grote mogendheden, brengt dezen in kaart, maar zal bij optredende pieken gemeenlijk proberen, voor zich dezen te compenseren, door een tijdlang een andere kant uit te kijken.

De Nato - of navo - dan? Dit zijn in feite een soort reservaten voor uitgediende politici en generaals. De heren mogen spelen dat zij paraat zijn, maar in feite is men dit nooit en bovendien ziet geen enkele hierbij aangesloten staat graag, dat deze heren zich al te onafhankelijk opstellen. Ook hier is de kans, dat men werkelijk iets zal kunnen doen betrekkelijk klein omdat elke poging van b.v. de Usa om middels deze bond invloed uit te oefenen op de gedragwijze van b.v. de EEG ten gevolge heeft dat een aantal EEG-landen hun bijdragen terugtrekken, bepaalde bases opeens niet meer ter beschikking willen stellen en zo de verdedigingsorganisatie uit nationale overwegingen mooi laten zitten.

Waarom ik dit alles te samen ook weer zie als een mooie handel? Niemand weet, waar wij op het ogenblik aan toe zijn. Bovendien rijdt men niet alleen op het ijs vaak een scheve schaats.

Scheve verhoudingen en andere schandalen zouden wel eens opeens tot uitbarsting kunnen komen, wanneer een bepaalde mogendheid dit van belang acht.

Om enkele voorbeelden te geven: Strausz kan op grond van zijn verleden gewipt worden in Duitsland, maar ook vele van zijn tegenstanders zijn economisch of politiek niet brandschoon.

Ook in uw eigen land zijn er heden minstens 10 politici van belang die door dergelijke openbaringen opeens onmogelijk gemaakt zouden kunnen worden - mensen die er dan mogelijk nog net iets minder mooi op staan dan de heer Aantjes. Die heeft in ieder geval op het ogenblik de medewerking nog van vele excollega's zodat hij op een onopvallende wijze zijn brood kan blijven verdienen en niet verder vervolgd zal worden.

In Frankrijk blijven vele schandalen tot op heden sub rosa, ofschoon er meerdere al als geruchten circuleren terwijl de machtsstrijd in Engeland eveneens heel wat verhalen naar buiten zou kunnen brengen, die men beter zou kunnen vergeten, indien de natie slagvaardig wil blijven.

Verder kun je in de naaste toekomst wel weer heel wat verhalen

over spionage schandalen over en weer verwachten. U kent de trend.

Wat betekent, dat het in bijna alle landen op het ogenblik voor de machthebbers noodzakelijk is, wat voorzichtig aan te doen. Zolang de machthebbers redenen hebben om voorzichtig aan te doen omdat anders hun invloed en mogelijkheid tot regeren in gevaar zou komen, is er voor hen weinig reden, een oorlog te beginnen, die niet in redelijke tijd door een reeks overwinningen gevolgd kan worden.

Wereldoorlogen ontstaan steeds weer door dat een bepaalde groep zich onaantastbaar waant en vanuit deze waan zichzelf probeert te bevestigen door buiten strijdpunten te scheppen en zo mogelijke spanningen binnenslands te voorkomen.

Een einde van de wereld? Welneen. Maar dit verkondigen is daarom nog geen slechte handel. Je kunt er heel wat mee bereiken. Wanneer je maar bij voldoende mensen een angst hiervoor weet te wekken, ontstaat bij hen een zekere gelatenheid, een dociliteit, waardoor je macht kunt krijgen en offers kunt gaan vergen.

En wanneer je gaat verkondigen dat morgen de russen komen kan dit invloed hebben op b.v. de goudprijs, heel wat roerend goed zou verplaatst worden en onroerende goederen zakken mogelijk terug tot hun werkelijke waarde.

Overigens is het roerend, wanneer je ziet wat men met roerend en onroerende goederen weet te doen. Je ziet het overal steeds weer gebeuren: men heeft een aantal krotwoningen. Omdat men de mensen het leven in die krotten wil besparen breekt men die af om er vervolgens een kantoor te bouwen, waarin dan mensen kunnen werken die zelfs geen krot meer hebben om in te wonen.

Bezie ik echter de toestand over de gehele wereld zo wordt al snel duidelijk, dat er in deze dagen steeds weer snelle verschuivingen in machtevenwichten plaats vinden.

Mogelijk is het minder aangenaam, dat hierdoor vele mensen steeds meer onder druk komen te staan. Een grote tegenslag voor de gaullisten zou b.v. een staatsgreep in frankrijk betekenen en voor uw land zou het ook niet bepaald aangenaam zijn, wanneer een cda zijn invloed op het land zou verliezen. Want hierdoor zouden vele vreemde situaties kunnen ontstaan.

Al lijkt het christelijk democratisch appel wel eens een strijdgroep die intern ruzie maakt en gelijktijdig adverteert dat het volk verstandig moet snopen en dus een appel moet kiezen.

Toch betekent deze onderling verdeelde groep van het cda een politiek evenwicht en gelijktijdig de mogelijkheid, altans enige politieke continuïteit te behouden.

Stel dat uw land opeens een geheel linkse regering zou krijgen. De kans is groot dat de economie dan in de kortste keren ligt op die plaats waar mensen gemeenlijk plegen te zitten.

Stel dat andere groepen als b.v. de vvd zonder tegenstand zouden kunnen regeren. Ik voel heus veel voor mensen, die voor de vrijheid staan, mits zij zich niet hun eigen vrijheid nemen tegen alle belangen van alle anderen in.

Maar wanneer de vvd zijn eigen wensen door zou proberen te voeren en daartoe ook de macht zou hebben, zou in korte tijd in het gehele land een revolutie op gang komen. Iedereen en alles, tot alle stakingskassen leeg zijn, waarop men de staatskas zal plunderen, om eigen staking door te kunnen zetten tot niemand meer iets heeft. Wat ook niet bepaald ideaal is.

Je moet de feiten onder ogen durven zien. Mogelijk voelt u niet veel sympathie voor het optreden van Margaret Thatcher. Aan de andere kant moet u zich realiseren dat, tenzij de vakbondsmacht in Engeland binnen afzienbare tijd beteugeld wordt, dit land dicht bij een faillissement

komt te staan.

Voor de Usa geldt iets dergelijks. Zolang men daar kan spelen met de waarde van de dollar - wat men in feite doet - kan men er voor zorgen dat er in dit land een mate van welvaart blijft bestaan en dat de huidige instanties en machten blijven bestaan. Wanneer echter de regerende groepen zouden worden beheerst door mensen, die ten koste van alles een vaste dollarkoers in oude hoogte nastreven, komen ook daar noodtoestanden in steeds toenemende mate voor. Denk daarbij aan alle steden aan de oostkust. Meerdere grote steden hier zijn in feite failliet of leven aan de rand van een financieel debacle.

Alleen door te kijken naar de u redelijk goed bekende landen en de werkelijke ontwikkelingen daar wordt reeds duidelijk, dat men zich in een periode bevindt, waarin iets moet veranderen, maar waarin het gelijktijdig niet mogelijk is iets ten goede te veranderen door b.v. de regerende groepen weg te stemmen of omver te werpen. Ook diktatuur blijkt onder de huidige situatie nergens een werkelijke oplossing te bieden. Zelfs terreur wordt een slepende zaak die niets op kan lossen.

Wat dat betreft moet u eens kijken, hoe bepaalde landen veel gemeen hebben. Iran heeft zijn Chomeiny, Noord Ierland zijn Paisley. Vergelijk hun optreden en je ziet opeens in Chomeiny een mahomedaanse Paisley en in Paisley opeens een christelijke Chomeinu.

Jaja, een mooie handel, wanneer je alles eens goed beziet. Het lijkt wel of de gehele wereld klaar is voor een uitverkoop van idealen - die altijd al 10 voor een dubbeltje zijn geweest. Erger is het dat het er naar uitziet, dat er ook een uitverkoop van bestaande verhoudingen op komst is.

Bezien wij de maatschappelijke verhoudingen, dan wordt duidelijk dat er overal ter wereld konfliktstoffen te over bestaan. Er zijn heel wat landen, waar het zeer waarschijnlijk is dat reeds binnenkort arbeiders een greep naar de macht gaan doen. Italië is er een van.

In andere landen zien wij, hoe behoudende partijen en soms ook de oude landadel proberen eindelijk met alle middelen eigen mogelijkheden en invloed terug te winnen. Er zijn situaties ontstaan - uit de beste bedoelingen zelfs vaak, die eenvoudigweg niet meer houdbaar zijn. Als

~~voorbeelde de enige berg, die ook nederland bezit: de boterberg.~~

Wat leuk klinkt. Maar wat moet je aan met een ondanks alle maatschappelijke problemen steeds groter wordende boterberg, melkpoeder berg, fruitproductie berg. Je kunt in ieder geval niet zoals tot nu toe steeds de prijzen hoog houden en het product blijven subsidiëren, wanneer de economische situatie steeds slechter wordt. Maar wanneer je niet subsidieert krijg je een opstand van de boeren. En er zijn landen waarin de boeren het te zeggen hebben. Bovendien kunnen boeren die werkelijk nijdig worden de zaken aardig in de war sturen. Waarvoor moet men dus kiezen? In feite kan men op de duur geen kant meer uit.

Mogelijk ziet u nu, waarop ik doel. Er zijn heel wat problemen van economische en andere aard, die alleen door een anders leren denken van de gewone mensen kunnen worden opgelost.

Ik leg u enkele denkbeelden voor, die ikzelf beschouw als mooie handel. Wat u er van denkt moet u zelf maar uitmaken. In de eerste plaats zou men af moeten van denkbeelden als geldswaarde in getallen. Zolang men in getallen rekent bestaat er een mogelijkheid om, door het schuiven met prijzen en waarden, de werkelijke waarde van inkomens te doen dalen, terwijl men gelijktijdig zelf meer middelen krijgt door de percenten, die men van die inkomens heft.

Neem als voorbeeld de progressieve belastingheffing. Wanneer je meer gaat verdienen, moet je ook in verhouding meer betalen - ook in procenten gerekend.

Zeker, uw regering is bereid gebleken, voor de inflatie te korrigeren. Maar dit gebeurt altijd weer achteraf, zodat u mogelijk in getallen meer gaat verdienen, terwijl u in werkelijke mogelijkheden in feite eerder minder krijgt, omdat prijzen gemeenlijk op voorhand omhoog gaan. Wat er op neerkomt, dat je door het hogere getal meer krijgt en daarover zoveel meer moet betalen, dat je in wezen steeds minder krijgt. En die kant dreigt het uit te gaan.

Mensen zouden eens af moeten stappen van deze vaste lonen voor een ieder, van die steeds hoger wordende loongetallen en zich eerst eens moeten gaan afvragen, wat iemand voor de gemeenschap betekent door zijn werk voor die gemeenschap. En op grond van die betekenis zou men zijn redelijk aandeel in het werkelijke inkomen van de gemeenschap vast moeten stellen. Dus het reële inkomen van de totale bevolking door productiehandel en dienstverlening.

Maar dan kom je heel ergens anders terecht. Een dergelijke opzet laat b.v. geen mogelijkheden meer tot de deficietfinanciering, die op het ogenblik de meeste staatsinstellingen in stand houdt. Er zou dan heel wat wegvallen of minder worden. Maar men zou met zijn leven en verbruiken wel dichterbij de werkelijkheid komen te staan.

Ook het geloof zouden de mensen anders moeten leren bezien. Men mag niet uitgaan van het standpunt, dat een ideaal in de eerste plaats betekent dat je het recht hebt anderen ter toe te dwingen, dit ideaal waar te maken. Men zal uit moeten gaan van het standpunt dat een geloof of een ideaal alleen een leefregel is, waaraan men zichzelf zeer strikt wenst te onderwerpen.

Ook dit zou lastig zijn. Stel je voor. Dan kun je niet eens meer maatregelen nemen om anderen tot een "fatsoenlijk" gedrag te dwingen. Weet u, dat u sterk bemaatregeld bent? U leeft in een land, waarin ongeveer de helft van de mensen geen feitelijke christenen zijn, terwijl de helft van die andere helft wel beweert christen te zijn, maar er niet naar leeft. Slechts rond 1% is werkelijk christen met woord en daad onder alle omstandigheden.

Dit land wordt echter geregeerd volgens christelijke regels die alleen terzijde worden gesteld op het ogenblik, dat dit voor een voldoende aantal z.g. christenen een voordelige zaak wordt.

O, dat mag niet gezegd worden? Sorry. U bent natuurlijk allen zeer consequent. Wat ik wil zeggen is het volgende: Je kunt een gedrag, waarbij je in feite je medemensen uitbuit, niet goedmaken door de Heer aan te roepen of te knielen voor een altaar.

Er zijn heel wat mensen, waarvoor een dergelijke uitspraak zielig is. Neem b.v. een Gijsen. De arme doet het zo goed als hij kan en wanneer hij na zijn dood aan onze kant komt, krijgt hij daar nog eens een zware pijp te roken. Nu is het wel een pijproker, maar ik geloof toch niet, dat hij er gelukkig mee zal zijn.

Vraag u ook eens af, of het zin heeft voortdurend bezig te blijven met een verder en "beter" ordenen van de maatschappij. Een te ver gaande ordening van een gemeenschap betekent in feite, dat er een steeds grotere wanorde zal ontstaan daar steeds minder regels door de leden van die gemeenschap als werkelijk belangrijk aanvaardt zullen worden. Wat inhoudt, dat er steeds minder volgens de regels wordt gedaan.

Eenvoudige voorbeelden? Stel een loonstop in. U weet wat een loonstop is? Dat is een stop die men in een gat van de schatkist probeert te zetten wanneer men ontdekt, dat hij daardoor al bijna leeggelopen is. Maar overtuig de mensen eens van de noodzaak tot beperking? Je kunt het niet, omdat je je eigen uitgaven niet op een kenbare wijze kunt beperken. Dientengevolge betekent een loonstop alleen maar een toename van de z.g. zwartgeld circulatie.

En zwart geld is iets, wat je kunt gebruiken om je luxe te witten. Dus wanneer je die dingen beziet, lijkt het vreemd. Mogelijk wordt ik iets feller nu, maar dat moet u mij dan maar vergeven.

Wat nodig is, is een eerlijke en volledige voorlichting. Dus geen eenzijdige of gekleurde voorlichting. Wat men nodig heeft is een inzicht in het werkelijke verloop van de gebeurtenissen en niet alleen maar een doekje voor het bloeden, terwijl anderen voor jou op grond van de werkelijke feiten hun besluiten proberen te nemen.

Wat men nodig heeft is verder een persoonlijke aansprakelijkheid waarbij men, of dit nu licht valt of moeilijk wordt, zelf zal moeten opkomen voor eigen belangen en over de nodige middelen daartoe ook zal kunnen beschikken wanneer men zich voldoende moeite getroost.

Ik bedoel met die middelen geen geld. Want men probeert wel rechtvaardigheid tot stand te brengen door subsidies, maar daarmee begint men de grootste onrechtvaardigheid die denkbaar is tot stand te brengen, omdat een dergelijke steun immers onhouden kan worden aan degenen, die men geen mogelijkheid wil geven eigen gelijk aan te tonen.

Je moet proberen de mensen te helpen. Maar mensen helpen betekent in de eerste plaats, dat je vooral die mensen moet helpen, die je direct en persoonlijk helpen kunt. Daar deze verplichting steeds meer op instanties wordt afgewenteld zou ik zeggen, geen instanties meer voor die hulp, maar daarvoor in de plaats het weer tot standbrengen van een steeds groter gevoel van onderlinge aansprakelijkheid en verplichting. Het oude naoberschap, dat in sommige delen van dit land nog aarzelend bestaat maakt duidelijk wat ik bedoel: een situatie, waarbij burens zich verantwoordelijk gaan gevoelen voor elkanders wel en wee. Een dergelijk gevoel van verbondenheid zou weer onder de mensen moeten ontstaan, niet alleen in uw land, maar in de gehele wereld.

In principe bestaan dergelijke gevoelens nog wel. Maar zij worden steeds meer gedood omdat men het recht van de enkeling en de noden van de enkeling steeds minder beschouwd als belangrijk en redeneert, dat het belang van de stam, het land, het genootschap, de kerk voorgaan. Dat men daarvoor desnoods enkelingen dan maar moet opofferen en hun rechten tijdelijk moet opschorten. Maar het gaat niet in de eerste plaats om de gemeenschap wanneer deze wereld van mensen nog lang wil verder blijven gaan. Dan gaat het altijd weer en in de eerste plaats om de enkele mens.

Men zou zich dan volgens mij ook de moeite moeten getroosten, alleen voor zichzelf op te eisen wat men terecht verdient en wat men werkelijk van node heeft. Wat moeilijk zou kunnen worden. Want er zijn heel wat mensen die b.v. beweren, dat zij een auto werkelijk hard nodig hebben. Wanneer je naar de reden zoekt, blijkt dat zij die auto vooral van node hebben omdat hun buurman er ook een heeft. Bezie je het gebruik, dan blijkt dat zij ook steeds weer proberen er verder mee te rijden dan die buurman en dat vooral op dagen, waarop zij in feite zouden moeten rusten om de week daarna beter te kunnen werken.

Dergelijke dingen zijn toch kolder? Ik kan mij geen krankzinniger maatschappij voorstellen dan een gemeenschap, waarbij de mensen zich een hartverlamming trimmen omdat zij zich te vet gevreten hebben.

Want dat is kennelijk een maatschappij zonder zelfbeheersing, zonder vermogen tot zelfbeperking. En juist deze eigenschappen zouden weer eens wat meer op de voorgrond moeten komen.

Bezien wij de voorspellingen omtrent het einde van de wereld en dat soort handel, dan moeten wij beseffen, dat dit vooral de angstdromen zijn van degenen, die niet meer weten, waar zij naar toe moeten. Dat zijn degenen die voelen, dat indien het zo nog even verder gaat op deze wereld hun schijnbaar goddelijk gelijk vernederd zal worden tot de dagdroom van een aantal mensen die niet beter weten.

Want dat zijn de mensen, die het einde van de wereld als aanstaande verkondigen. Zoals degenen die spreken over een al vernietigende wereldoorlog gemeenlijk mensen zijn, die geen raad meer weten met hun eigen gevoelens, mensen die in een voortdurende angst verkeren om hun rang of bezittingen en diep in zichzelf zich steeds weer door de gehele maatschappij vervolgd gevoelen.

Mensen, die liever het einde van de wereld of een wereldoorlog zouden zien, omdat daarbij intussen hun eigen persoonlijke fouten niet meer in het geding zouden komen.

O, dat mag natuurlijk weer niet gezegd worden. Lieve mensen, wat zeg ik nu toch, in dit land. Dit land vol van vrome mensen die elke morgen vreugdig naar hun werk trekken of intens gaan zoeken of zij een baan kunnen vinden. Deze lieve mensen, die bij de tram altijd weer vriendelijk staan te wachten tot de ouderen zijn ingestegen, zodat elke tram daardoor te laat komt en waar zelfs buschauffeurs aan elke halte blijven wachten en wenken, omdat zij in de verte nog iemand zien aan komen strompelen, die misschien wel mee zou willen.

Ja, hoe kom ik er toe dit te zeggen in dit heerlijke land waar niemand uit de muur hoeft te eten omdat het gemakkelijker of goedkoper is daar een ieder heus wel alle kans krijgt elke dag een goede en gezonde maaltijd te nuttigen, dit land waarin zelfs de horeca stralend in vriendelijk dienstbetoon uitmfnt boven alle andere landen. Kortom, dit heerlijke land vol intense christelijke gemeenschappen en met zijn kerktorens, zijn oprechte politici en onzelfzuchtige werkgevers mag je dergelijke dingen natuurlijk niet aansnijden. Beschouw dus indien gewenst al het voorgaande maar als niet gezegd.

Want ik had moeten beseffen, dat Nederland een stralend licht is in deze barre wereld. Elke keer wanneer er een interne verduistering dreigt straalt het immers opeens uit naar een gebied waar honger is of enige nood. En wanneer er geen voldoende hongerlijdende kinderen te vinden zijn in de uitverkoren plaatsen, geen nood, men importeert ze tijdelijk voor de t.v. opnamen, die bij de inzameling behoren.

U hebt gelijk. Dat is wel een beetje erg gemeen. Maar is het dan niet zo, komen dergelijke dingen dan nooit voor? En is het u nog nooit opgevallen, dat vooral wanneer ergens interne moeilijkheden dreigen u opeens gekonfronteerd wordt met de dringende - en echte - noden ergens in een ver land?

Is het u nog nooit opgevallen dat juist wanneer men hier wat moeilijk zit met de financiën u uitvoerig te horen krijgt, hoe men elders bijna failliet is?

Lieve mensen, ze verkopen jullie steeds weer knollen voor citroenen. Wanneer jullie dat blijven nemen, staan jullie voortdurend voor aap. Ik geef toe, dat ook in de apenfamilie menselijke exemplaren voor plegen te komen. Moegabe is een typisch voorbeeld vaneen geciviliseerde laagland grilla, van Agt zou b.v. een gibbon kunnen zijn, wanneer hij zijn staart nog had en er zijn ook heel wat mensen, die duidelijk maken dat er verwantschap kan bestaan met chimpansees. Kijk eens naar het uiterlijk van een Ed van Tijn b.v. Ik kan u heel wat voorbeelden geven van mensen die bij nader beschouwing aapachtige trekken plegen te vertonen. Maar daarom gaat het niet. Moet je nu werkelijk voor aap staan, wanneer dit niet nodig of nuttig is?

Kortom: kunt u niet zelf denken? Kunt u niet zelf beslissingen nemen? Moet u altijd alleen maar dingen kopen, omdat zij goed geadverteerd zijn? Ik heb niets tegen het beleid van enige partij in uw land of elders. maar toch vraag ik mij vaak af, of men een partijprogramma moet slikken omdat het verpakt is in de H. Moederkerk of in een manifest. Ik vraag mij af of men bepaalde stomiteiten eenvoudigweg moet aanvaarden, omdat zij onder

zij onder het vaandel van Marx worden gepresenteerd. Ik vraag mij af, of je blind moet zijn voor die streepjes, die kennelijk overal doorlopen. Kortom, waarom kopen jullie altijd weer alle dingen, waarvoor reclame wordt gemaakt zonder je af te vragen, wat het nut en wat de kwaliteit ervan is?

Waarom koop je niet, wat je nodig hebt? U komt hierheen voor wat geestelijke wijding en mogelijk nog enige ontspanning op de koop toe. Dat is nu eenmaal iets, wat telt in deze dagen. Een dominee die moppen op de kansel vertelt is de laatste 50 jaren steeds meer populair geworden. Enkele studenten hebben dit zelfs zo tijdig beseft, dat zij van de theologie zijn overgestapt naar het cabaret. Nu ja, onder de vromen zit er gaai bij, kema.

Maar daarom gaat het niet. De vraag is en blijft, of men er dan maar steeds weer in moet vliegen, omdat men kennelijk geen alternatief meer ziet. Moet men maar steeds weer afgaan op de advertentieteksten en er het beste van hopen?

Wat biedt men u werkelijk? Dat is natuurlijk geen al te gemakkelijke vraag. Maar door kijken naar de resultaten maakt u het misschien voor de betreffenden minder aantrekkelijk, alles mooi te verpakken. Trouwens waarom denkt u, dat zoveel levensmiddelen en andere artikelen tegenwoordig zo fraai verpakt worden? Omdat je dan niet zo goed meer kunt zien wat je koopt. Men koopt de naam en gaat op de verpakking af, zodat wat extra vet aan het vlees of een klein foutje eerst opvallen, wanneer u reeds de volle prijs betaald hebt en tot gebruik wilt overgaan.

Trouwens, sommige namen schijnen in zich een waarschuwing te bevatten wanneer u er even over nadenkt. Neem NOBO. Wanneer een Amerikaan tegen je zegt: no, bo, dan bedoelt hij afblijven. neen jongen. Maar ja u koopt dergelijke dingen, zelfs wanneer de naam suggereert, dat je er maar beter vanaf kunt blijven.

U hebt gelijk, no bo is geen engels. Het is amerikaans. En dat is een engels dialect, waarbij de aardappel door hotdogs of door knoflook is vervangen. Soms klinkt streeksgewijze zelfs het varkensvlees van de lievelingsversnapering door, zoals bij "oys, give him de woiks.

Laat mij even informeren of ik al voldoende mensen heb beledigd. Nog niet, dan ga ik nog even verder.

Wat wij nodig hebben is eenheid. Maar dan tussen de mensen onderling. Het wonderlijke is, dat deze noodzakelijke eenheid altijd weer alleen voor bepaalde groepen wordt geadverteerd, maar nooit voor het geheel vaneen gemeenschap, laat staan voor de mensheid.

Wat de mensen nodig hebben is een gevoel van eenheid, dat hen brengt tot een nuchter samengaan in erkenning van de medemens. Dit is het dan ook, wat door een wereldmeester en een wereldleraar wordt aanbevolen.

O, u hebt gelijk maar kun je toch niet aan beginnen? Dat is gewoon niet haalbaar. Een typisch nederlandse term, die overigens voor de gehele wereld gelden kan. Want hoeveel goede dingen zijn er op aarde niet mogelijk en komen toch nooit tot stand, omdat er altijd weer mensen zijn, die beweren dat zij niet haalbaar zijn? Ik ben geneigd tegen degenen die beweren dat iets wat in wezen noodzakelijk is nooit haalbaar kan zijn te zeggen: morgen brengen.

Probeer het maar eens. Probeer eens uit die gehele samenleving met zijn krankzinnige reclame voor dingen die vaak niets waard zijn te kijken naar de essentie van de zaken.

Wat wilt u dan, mens? Wilt u, dat uw partij de overwinning haalt, dat nederland de gouden bal krijgt? Daaraan kunt u niets doen. Of wilt u - het zou mogelijk zijn - dat zoveel mogelijk mensen gelukkig zijn?

Maar gelukkig zijn is alleen mogelijk, wanneer je jezelf ook weet te beperken. Geluk is gelegen in het vermogen vreugde te scheppen in

datgene, wat mogelijk is.

En ongeluk is voor de mens gelegen in het voorbij zien aan het geluk, dat voor hem mogelijk is, omdat hij alleen verlangt naar al, wat voor hem niet werkelijk bereikbaar is.

Wanneer u daarover eens even nadenkt. Willen wij, dat de wereld gelukkiger zal worden? Dan moeten wij zeker niet een ieder de kans geven maar steeds meer van anderen te eisen en zelf wat aan te rommelen. Dan moeten wij de mensen steeds weer duidelijk maken, wat hun mogelijkheden zijn en door ons voorbeeld hen duidelijk maken, dat je ook binnen die beperkte mogelijkheden gelukkig kunt zijn.

En wanneer mensen dan hun eigen mogelijkheden willen uitbreiden, laat het ons goed zijn. Alleen mogen zij van ons niet verlangen, dat wij dit voor hen doen, zonder dat zijzelf daaraan ook maar iets in positieve zin bijdragen.

Wij moeten de mensen helpen om gelukkig te zijn, niet om rijk te worden, voornaam te worden. En voor onszelf geldt precies hetzelfde. Wij moeten gelukkig leren zijn met de mogelijkheden, die wij reeds nu bezitten, zodat wij steeds weer zo gelukkig en zo goed mogelijk leven. Wanneer wij dat niet kunnen waarmaken, moeten wij maar eerst eens aan onszelf gaan werken en niet de wereld willen verbeteren.

Wij leven op de scheidslijn tussen een nieuwe tijd, die anders zal zijn dan uw wereld van vandaag en een verleden, waar je nu wel naar terug kunt verlangen, maar dat nooit meer terug zal keren.

O, ik kan mij voorstellen dat er heel wat mensen gelukkig zouden zijn wanneer een borrel, net als in mijn tijd, steeds met een kop erop geschonken zou worden en dan bovendien niet meer dan 1 cent zou kosten. Maar aan de andere kant: wanneer de mensen met hun huidig inkomen voor die prijs drank konden krijgen zou waarschijnlijk na korte tijd de gehele wereld voor hen op zijn kop staan.

Het verleden komt niet meer terug. Ook niet meer het verleden van degelijkheid en onderlinge samenwerking en onderlinge afhankelijkheid binnen de eigen nauw besloten groep. Het komt niet meer.

Het enige wat mogelijk wordt is een wereld, die met al zijn anarchische elementen - want die zitten er omgetwijfeld in deze tijd - komt tot een soort vrijwillig samengaan, waarbij het menszijn belangrijk is en verder niets.

Er komt een nieuwe tijd, waarin je kunt doen wat je wilt, maar alleen voor eigen rekening. Een tijd, waarin je niet meer aan de rechten en mogelijkheden van anderen kunt komen zonder gelijktijdig door die maatschappij geheel uitgestoten te worden.

Daaraan verandert niets meer, al zou je de mensheid uit kunnen roeien tot de laatste mensen op Groenland onder de laatste kerstboom nog een laatste keer noel, noel zingen.

Het enige wat je kunt doen is reeds nu beginnen met een leven in de nieuwe tijd. Al het oude ziet er erg attractief uit, ik geef het toe. Maar pas op. Het zijn verlegen waren. De kwaliteit deugt niet meer. Zelfs de idealen die de laatste tijd hernieuwd opleven zijn vaak niet meer dan de winkeldochters uit het jaar 1900. Inclusief de vrouwen-emancipatie, dames.

De vrouwen emancipatie, zoals zij nu door velen wordt beleden is het uitwerken van hetgeen in kleine kringen reeds als ideaal werd besproken in 1908. Dus u bent met uw leuzen eigenlijk al 72 jaar over tijd. En dat is voor een vrouw heel wat....

Besef het: wij hebben het oude niet meer nodig. Het oude is ballast geworden. Maar die ballast kun je niet zonder meer kwijt, wanneer daardoor het schip stuurloos zou worden. Wat betekent, dat je heel voorzichtig zo nu en dan iets van die ballast over boord moet leren zetten, maar nooit moogt vergeten, dat het ballast is en meer niet.

Besef dat je steeds de verwarringen moet vermijden, waardoor soms de ballast als het meest waardevolle wordt beschouwd. Wij zien reeds nu hoe men in verschillende delen van de wereld de mensen en hun rechten en behoeften overboord pleegt te zetten om vooral de ballast ongeschonden te kunnen bewaren.

Aan die waanzin moogt u niet mee doen. Wanneer je werkelijk begint met je innerlijk wezen en je innerlijke kracht te zoeken naar de idealen - droombeelden - die nu nog werkelijk mogelijk schijnen en niet alleen berusten op wat anderen zouden moeten zijn of doen, maar slechts op wat je zelf bent, dan heb je de enige goede handel gevonden voor deze tijd.

Want dan heb je iets gevonden waarmee je verder kunt werken. Dan heb je iets gevonden, wat je op de duur ook met anderen zult kunnen delen en waardoor je innerlijk zowel als uiterlijk misschien nog rijker wordt ook.

Maar probeer in 's hemels naam niet, het verleden in elkaar te schroeven op een nieuwe manier, zoals een kind van de hijskraan die het uit zijn mecanodoos bouwde even een molen maakt. Trouwens, molens kan ik u niet aanbevelen als vorm, want daar lopen al genoeg mensen mee.

Wanneer je een goede, een mooie handel wilt hebben, moet je eerst ook zoeken naar de tendens van de tijd. Dan moet je begrijpen dat je met een been nog in een verleden staat, maar met het andere zonder dit te beseffen reeds leeft in de toekomst, die je nog niet durft zien en aanvaarden voor wat zij is.

Alleen degene die in deze dagen over zijn eigen angsten, schrik, voorhouden en zelfs bepaalde ingeprente denkbeelden heen kan stappen en voor en vanuit zichzelf zojuist mogelijk leeft zonder daarvoor anderen de rekening te presenteren, heeft kans dat hij in die toekomst goed terecht komt.

Want als is er volgens mij dan nog geen einde van de wereld in zicht, er komt zeker op kortere termijn een einde aan de sociale verhoudingen zoals dezen zich de laatste 500 jaren ontwikkeld hebben. Er komt een einde van vele religieuze opvattingen, zoals dezen zich de laatste 2000 jaren ontwikkeld hebben.

Zoals er zeker geen einde zal komen aan de techniek, die deze wereld steeds verder tot presteren opzweept. Maar er komt wel een einde aan de verering van de techniek, waardoor de mens zonder meer aan de eisen van de techniek onderworpen wordt, ook indien dit zijn ondergang zou kunnen worden.

En er komt zeker ook geen einde aan de ontwikkeling van de wetenschap. Maar er zal een weten ontstaan, dat voor een ieder toegankelijk is en de wetenschapsbeoefenaar zal beseffen, dat hij juist door hetgeen hij is en kan dienstbaar moet zijn aan een ieder.

Wanneer je dit gaat begrijpen zul je misschien ook zelf de juiste houding vinden. Wanneer u dan nog eens kijkt naar al, wat er op het ogenblik wordt aangeboden aan dromen en idealen, zult u waarschijnlijk de schouders ophalen en zeggen: het is een mooie handel, maar geef mij de echte dingen maar.

Hebt u kommentaar?

x Ik meen, dat de wereld nog niet rijp is voor die nieuwe handel. Zou de wereld daardoor niet eerder in een chaos terecht komen zoals die nog nooit gezien is?

- Dat is vanuit het oude standpunt eveneens onvermijdelijk. De chaos is er namelijk al, ook al wordt zij nog niet beseft. Zullen wij even enkele zaken op een rij zetten?

Eens bestond er een vaste relatie tussen landen. Op dit moment bestaan er vele bondgenootschappen, waardoor de feitelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen van land tot land zowel als de relaties tussen

de landen versluisd worden, zonder dat er van een werkelijke verbetering aan de basis sprake kan zijn.

Op dit ogenblik bestaat overal in de westelijke wereld een welvaarts-syndroom, waarbij men denkt, dat alles steeds beter en meer kan zijn. Dit terwijl de middelen om het bestaande in stand te houden in feite reeds in vele gevallen niet meer aanwezig zijn en de vele "bereikingen" in feite door het ijverig draaien van de banknotenpers worden gefinancierd. Wat er op neer komt dat men later nog veel minder zal kunnen verkrijgen, zodat men nu opsoupeert wat men later hard nodig zal hebben.

Regeringen en mensen zowel als groepen zijn voortdurend bezig een spelletje te spelen van machtspolitiek, waarbij men alleen let op elkaar. Maar de macht die men denkt uit te oefenen bestaat in feite reeds in steeds a fnemende mate en zal snel tot nil herleid kunnen worden.

Men heeft immers het gezag steeds ongeloofwaardiger gemaakt en daardoor ook steeds minder aanvaarding van het uitgeoefende gezag kunnen verkrijgen. En kunt u nu eerlijk zeggen, dat deze paar punten alleen al niet gelden voor geheel west europa en andere staten? Kunt u eerlijk zeggen, dat deze premissen niet juist zijn?

Laat ons vervolgens zien naar andere delen van de wereld. Er zijn nogal wat landen waar men pleegt uit te gaan van de noodzaak tot een voortdurende en zeer snelle vooruitgang welke niet door eigen streven en pogen bereikt dient te worden, maar door hetgeen anderen in die landen investeren zonder er ooit iets voor terug te krijgen.

Internationale politiek is steeds meer geworden tot een vorm van chantage met zeer vraagwaardige middelen. Dat zal niemand in deze tijd nog kunnen ontkennen. Dat is er uit die redelijk geordende wereld van het verleden geworden.

U kunt natuurlijk zeggen, dat de mensheid voor die nieuwe koopwaar nog niet rijp is. Dat zal in de eerste plaats mede bepaald worden door de plaats, waarvanuit je redeneert. Maar wanneer de nood aan de man komt - em zo lang duurt dat heus niet meer - zullen de mensen meer kunnen en meer leren dan u nu mogelijk acht. In gevallen van sterke druk worden de mensen ontzettend snel rijp.

Ik vrees dat juist dan zal blijken, dat vele idealen van deze dagen meer dan overrijp zijn en vaak zelfs verrot. U moet mij maar vergeven dat ik dit zo zeg. Ik hoor het graag zeggen hoor, dat de mensen er nog niet rijp voor zijn. Maar het heeft voor mij een bijmaak:

Weet u hoe het vroeger in de kerken vaak aan toe ging, zeker in de roomse? Ik heb in mijn tijd nog meegemaakt dat de pastoor sprak: Wat hoor ik nu Jansen? Lees jij thuis de bijbel? Maar daar ben jij nog niet rijp voor. Wanneer je iets wilt weten, dan kom je maar bij mij. Ik ben je herder, ik zal het je dan wel vertellen...."

Iets dergelijks probeert men nu economisch en sociaal precies zo te doen. Men zo et nog steeds naar regenten-gezag, naar de mogelijkheid tot een vaderlijk en welwillend toezien.

Alleen blijkt al steeds meer de wil en de mogelijkheid om de schapen die van de kudde afdwalen afdoende te bestraffen. Hoe lang denkt u, dat je zonder gebruik van sterke machtmiddelen dit vaderlijk gezag nog te kunnen handhaven?

Maar kijk dan eens naar wat er gebeurt in uw land, waar steeds meer blijkt dat de ouders kennelijk niet meer in een positie verkeren waarin zij in staat zijn of willens zijn, de kinderen te bestraffen en te beheersen. Kijk vervolgens, wat daaruit is voortgekomen en wat de gevolgen zijn voor de jongeren, wanneer men nog steeds blijft beweren, dat zij nog niet rijp zijn voor bepaalde verantwoordelijkheden en het nemen van bepaalde besluiten.

Dan worden zij heróine patienten, lopen zij weg, worden vandalen.

En zij zijn er dan nog eerlijk vanovertuigd, dat anderen voor hun fouten op moeten komen, dat niet zij, maar anderen de werkelijk schuldigen zijn. En wanneer er al eens ouders zijn, die thuis desnoods met slaag de orde handhaven, dan blijkt de invloed van anderen dermate groot, dat de liever-tjes op zondag gaan voetballen - kijken - om bij die gelegenheid anderen af te kunnen rossen. En wanneer de ouders hen naar hun idee niet voldoende zakgeld geven stelen zij wel ergens of beroven oude mensen van tasjes, want " zij hebben toch ook recht op hetgeen anderen hebben en zich kunnen permitteren?"

Ook dat zijn feiten. Wanneer u meent, dat de mensheid nog niet rijp is, moet u eens kijken naar de verhoudingen, die zich nu aan het ontwikkelen zijn. Mogelijk hebt u dan gelijk, maar op de oude wijze kan het kennelijk ook niet meer, want daaruit komt in toenemende mate een sociale en economische chaos tot stand.

Besef vooral ook, dat de werkelijke macht meer en meer ontglipt aan hen, die proberen de mensen te leiden en op een vaderlijke wijze invloed op hen uit te oefenen.

Let wel, dat betekent niet, dat degenen die zo denken en handelen het kwaad bedoelen. Zij zullen het mogelijk zelfs heel goed bedoelen. Het gaat er zelfs niet om, dat deze regenten groepen het slecht weten. Zij weten mogelijk vele dingen beter en in ieder geval juister dan de meeste andere mensen. Maar de anderen aanvaarden in feite steeds minder de leiding van deskundigen en leiders.

Juist de toenemende eisen, die aan de gewone mensen gesteld worden brengen hen er toe, degene die eist af te wijzen. Toen de gemiddelde lasten in uw land voor belastingen rond 25% lagen, bedroeg de ontduiking minder dan 1% van het belastingbedrag. Nu blijkt dat bij een feitelijke belasting - direct en indirect - van het inkomen met rond 75% de ontduiking is toegenomen, tot zij bijna 1/3 van het feitelijk te vorderen belastingbedrag is gaan belopen.

Bij die 75% belasting reken ik dus alles mee, ook indirecte belastingen, accijnzen, werknemers en werkgeversbijdrage in de sociale verzekeringen enz.

De ontduiking op legale en niet legale wijze neemt nog steeds verder toe en zelfs met toenemende inspecties kan men daaraan kennelijk geen einde maken. Wat betekent dat men door steeds meer te heffen de mensen er toe brengt steeds in mindere mate aan de eisen van het gezag tegemoed te komen, waar dit maar mogelijk lijkt.

Een ander voorbeeld misschien? Wanneer je overal stoplichten zet rijden steeds meer mensen door het rode licht. Wanneer er echter maar weinig stoplichten staan, zullen zij daarvoor inderdaad stoppen, al is het maar omdat zij aannemen, dat dit een belangrijke reden heeft.

Deze voorbeelden kunt u volgens en deels onderschrijven? Dan zult u met mij eens zijn, dat zowel heffingen als stoplichten het werk zijn van deskundigen, die kennelijk bepaalde zaken over het hoofd zagen.

Mogelijk kunt u het dan ook met mij eens zijn, dat het van weinig belang is, of de mensen voor de nieuwe levenshouding, die ik voorstond, wel rijp zijn. Het gaat eenvoudig om de vraag, of de deskundigen en heersers nog lange tijd over voldoende mogelijkheden en middelen zullen beschikken om feitelijk leiding te blijven geven aan de volgens hen onrijpe meerderheid.

Mijn antwoord luidt, dat het reeds lange jaren steeds minder mogelijk wordt werkelijk leiding te geven, dat men reeds langere tijd steeds weer tegen beter weten in toegeeft aan de eisen van pressiegroepen. En ik voeg er aan toe, dat het over rond 10 jaren zelfs geheel onmogelijk zal zijn de massa met voorschriften en besluiten te beheersen.

Wanneer men de mensen voordien niet met de feiten konfronteert zal er dan een chaos ontstaan, die nog veel erger zal zijn dan alles, wat u nu misschien in verband met mijn uitspraken vreesde.

Ik hoop, dat ik mijn standpunt duidelijk heb kunnen maken. U behoeft het uit de aard der zaak hierin niet met mij eens te zijn.

Wanneer ik kijk naar de massa, die steeds meer alleen nog denkt aan zichzelf, heb ik droeve verwachtingen. Dat strookt met hetgeen u zo even zeide.

Dat strookt er inderdaad geheel mee. Maar juist daarom drong ik er op aan, dat men de mensen met de feiten zou konfronteren nu men nog enige mogelijkheden en middelen heeft, de mensen hun onderlinge afhankelijkheid te doen beseffen.

Misschien zou men de mensen b.v. voor moeten houden: wanneer jullie de opslag krijgen, die jullie eisen, betekent dit, dat je baantje over 5 jaren in dit land niet meer bestaat. Kies zelf maar, besef echter dat de gemeenschap in steeds mindere mate in staat zal zijn, jullie de uitkeringen te doen, waardoor jullie dan nog zonder werk enigszins redelijk zult kunnen rondkomen. Dat lijkt mij verstandiger dan meegaan met degenen die het hardst schreeuwen en vervolgens de mensen voor te houden dat wij vechten voor hun recht, zodat wij, wanneer niet snel wordt gegeven wat wij eisen, zal worden overgegaan tot actie, harde actie, zeer harde actie.

De mensen worden zo opgejaagd om eisen te stellen, die hun eigen ondergang op langere termijn betekenen. Want dat is het, wat er nu steeds weer gebeurt.

En dan moet je duidelijk zijn en kun je niet volstaan met parlementaire woorden of een "Het is jammer dat dit land met al zijn goede wil nog niet kan inzien, hoe wij ons wel opmoeten stellen, te samen met onze partners, tegenover het dreigende gevaar"

De situatie heeft zich dermate ontwikkeld, dat je als leider wanneer de helft van een volk neen zegt, niet meer kunt doen of er in feite niets gezegd is. Je kunt je wil misschien nu nog doorzetten tegen alle wensen van de "onderdanen" in. Maar binnen enkele jaren betaal je daarvoor de tol door sabotage, zwijgend verzet, misachting voor de dan toch zo eerlijk bedoelde werken van de politici, beampten, ambtenaren en wie u maar wilt.

Op het ogenblik vestigt men meer en meer een beeld van alle gezag als een soort tegenstander, die je wel de les probeert te lezen, maar die je als het er opaan komt met veel lawaai en desnoods wat geweld alles wat je wilt kunt afpersen.

Ik wijs en nogmaals op dat alle poging, om steeds betere regelingen te treffen en alles perfectier in orde te maken, alles steeds meer en beter in de hand te houden, zelfs mede de oorzaak is geworden van een ook in deze dagen reeds toenemende chaos.

Het is dus niet een te snelle verandering in verband met een nieuwe mentaliteit, waaruit chaos voort zal komen, maar eerder het onvermogen van het systeem om zich onder de heersende invloeden - die niet alleen van materiele maar ook wel degelijk van kosmische aard zijn - te handhaven, dat in feite de chaos oproept.

Ik stel, dat men door het overboordwerpen van een in feite vaak overbodige en hinderlijke perfectie op goed gedoseerde wijze een steeds grotere zelfstandigheid en daarmee ook een grotere persoonlijke verantwoordelijkheid kan scheppen voor de mensen, waardoor zij met de gevolgen van hun eisen, daden e.d. steeds sterker worden gekonfronteerd. Alleen dan zal mogelijk nog een nieuwe mentaliteit zich in een nog beheersbare gemeenschap kunnen ontwikkelen.

Vergeet niet, dat de vernieuwingen en veranderingen niet op te houden zijn, zodat de verandering komt. Indien zij dan geheel onbeheersbaar blijkt te zijn, zal zij vele dingen vernietigen, die ook in de nieuwe aera nog lange tijd waardevol zouden kunnen zijn.

Het is belangrijk, dat hierover geen misverstanden mogelijk zijn, dus zeg ik nogmaals, dat het geen kwestie is van kiezen tussen wel chaos of geen chaos.

De keuze ligt tussen een beperkte chaos, waarin nog iets te doen valt of een onbeheersbare chaos die veel meer slachtoffers vergt en waarin bovendien veel teniet zal gaan wat nog waardevol is.

Hoezeer ik dit betreur, zo staan de zaken er voor. Mogelijk is ook dit in de ogen van sommigen een einde van de wereld. Maar het is dan in ieder geval een ander einde dan degenen die deze verkondigen in deze dagen voor zich schijnen te hopen. Want die denken: wanneer eenmaal alle andersdenkenden dood zijn hebben wij op deze aarde de zaligheid, het eeuwige leven en het duizendjarige rijk.

Hoelang een duizendjarig-rijk tegenwoordig duurt zouden zij kunnen vragen aan de heer Hitler. Juist. Wat hoop ik voldoende is.

Ik zie dat er enkelen zijn, die het met mijn stellingen geheel niet eens zijn, maar liever de mond houden omdat zij denken: wat ik ook zeg, gelijk krijg ik toch niet. Groot gelijk. Zo voorkom je de versterking van je illusies nog het beste.

Ik zou zeggen, dat u tegenover uzelf zoudt moeten optreden zoals een actiegroep dit pleegt te doen. Stel voortdurend eisen aan uzelf. Probeer dan aan die eisen te beantwoorden zover het voor u maar even doenlijk is en geef toe, waar uw mogelijkheden ten einde zijn.

Dan komt u zeker langzaam in die nieuwe situatie terecht, waarin het mogelijk is de krachten, werkingen en noodzaken van de komende tijd tijdig te kennen en daarop te reageren. Bovenal zult u dan alles, wat er onvermijdelijk zal gaan gebeuren ook beter kunnen verwerken zonder er onder door te gaan. En wanneer dit geen mooie handel, geen goed aanbod, is, weet ik het ook niet meer.

Ik vind trouwens mijn onderwerp zeker goede handel in zoverre, dat al het gestelde zeker een nader overdenken waard is. En wanneer u het daarmee niet eens bent ... in het tweede deel komt er esoterie zodat u dan indien gewenst alles weer kunt vergeten, wat ik gezegd heb.

Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Het tweede gedeelte, dus esoterie.

De werkelijkheid van het leven ligt ook in de mens. In de volheid van zijn ziele kracht, zijn innerlijk vermogen om het hoogste licht in zich om te zetten tot voor hem bruikbare waarden. Hierin vindt de mens de kern van alle bestaan.

Er zijn geen wegen, die buiten u om of in de wereld buiten u dit zelfde levende en lichtende effect tot stand kunnen brengen.

Wie in deze tijd zoekt naar de eeuwigheid, vindt slechts de steeds sneller vliedende tijd. Maar wie in zich zoekt naar de lichtende kracht vindt in zich de verspilling, die de kern van de eeuwigheid vormt.

De mens is deel van de kracht. De kracht is deel van de mens. Een scheiding tussen deze beiden kan alleen gemaakt worden door de mens zelf:

De kracht wil u aanvaarden, is met u, is deel van u. Het besef hiervan kunt u alleen zelf afwijzen.

Wanneer je zegt, dat het moeilijk is om te leven, kijk je naar buiten. Wanneer je zegt, dat de kracht je verlaat, kijk je naar buiten.

Wanneer je erkent dat in jezelf voortdurend en altijd dezelfde

kracht en dezelfde lichtende waarde aanwezig is, zal de wereld naar buitantoeweranderen.

Je eigen lichamelijke kan dan misschien nog steeds lijden onder de tijd, maar je wezen is onaantastbaar geworden. Het is vol van licht, kracht en vreugde.

Esoterie is het zoeken naar het innerlijke licht. En het licht kan niet gevonden worden met wetten of regels, het kan niet door studie benaderd worden.

Het licht is een aanvaarding. Meer niet, Het is de aanvaarding van een innerlijke werkelijkheid, van een innerlijke wereld, waarin de waarden die de wereld hoogacht evenveel tellen als de waarden, die de wereld verwerpt.

Een lichtende werkelijkheid, waarin alles aanwezig en één is, een wereld waarin zelfs God geen tweede gezicht heeft als een spottende duivel, maar alleen nog de vibrerende, levende werkelijkheid is, die in alles zich voortdurend heropenbaart aan zichzelf.

Het is in deze kracht en in dit licht dat onze mogelijkheid ligt om te ontkomen aan de beperking die wij in werelden buiten ons menen te moeten ondergaan, te moeten aanvaarden.

Wat je buiten jezelf bent en doet is vergankelijk. Het oxideert in de stormvloed van de tijd. Wat je in jezelf bent en doet is onvergankelijk, het onaantastbaar edelste goud dat de kern van de levende kracht is, uitgekristalliseerd in het levende.

Wat wil je zijn? Wil je de mens zijn die leeft met die wereld buiten, de mens die alleen in die uiterlijkheden voortdurend opgaat? Dan zul je ook de mens zijn, die innerlijk verscheurd wordt door tegenstellingen, tegenstellingen die niet eens werkelijk bestaan.

Dan zal je geweten je in nood brengen, dan zul je voortdurend oordelen en veroordelen. Je zult verworpen worden en verwerpen. Maar als hij teruggaat tot de kern, dan vindt je alleen maar de eeuwige aanvaarding door alles omdat je al aanvaardt in het licht.

Dat klinkt erg onpractisch, erg mustiek. Velen zullen zeggen "nuja, dat is misschien wel een benadering, maar de werkelijkheid kunnen wij niet terzijde schuiven."

Wanneer in de kers geen pit zit, kan zij een smakelijke vrucht zijn, maar zij zal geen kersenboom kunnen worden. Wanneer in uw leven niet dat licht een rol speelt, dan kunt u mogelijkwijze in het leven goed en betekenisvol zijn of schijnen.

Maar u brengt niets voort. En onze taak is niet alleen maar goed te leven in een enkel stoffelijk bestaan of een geestelijk leven zonder smetten door te maken.

Onze taak is, onszelf te continueren om, steeds weer vernieuwend datgene wat wij zijn, de vorm te bereiken, de eenheid met het zijnde.

Dat is niet praktisch, ik geef het toe. Het is ook niet actueel, want het heeft weinig te maken met al wat er vandaag gebeurt, zoals het weinig te maken heeft met problemen van economie of politiek. Het heeft zelfs maar heel weinig te maken met alle problemen, die de vele kerken en kerkgenootschappen in deze tijd verscheuren.

Want dat zijn uiterlijkheden. Het zijn verschijnselen, schimmen van de werkelijkheid, waar je naar kijkt. Maar de werkelijkheid zelf is die eenheid, dat licht, die kracht die in je woont.

Daarom is het goed, wanneer het schimmenspel van de wereld je soms vermoeit, terug te zien in jezelf, te vergeten wat er aan stellingen en tegenstellingen in je bewustzijn bestaat, terug te gaan over de grens zelfs van het ik-zijn, het jezelf manifesteren, om voor een ogenblik te verdrinken in het licht, dat de werkelijkheid is van je wezen.

Dan kun je met dat licht de schimmen duidelijker zien misschien.

Maar de betekenis van die schimmen is gering. Het is de betekenis van de werkelijkheid, waar je mee te maken hebt.

Zegt u, dat u misschien dit alles wel zouwt willen, maar dat u dit niet kunt? Dat het zo moeilijk is?

Het is iets, wat vele mensen altijd weer zeggen: het is zo moeilijk ons los te maken van onze wereld en onze problemen. Wij moeten de kracht ontvangen van buiten ons. Ergens moet een redder of heiland voor ons klaar staan...

Maar is dat redelijk? Waarom moet er buiten je een redder klaar staan wanneer God in je woont? Waarom moet er in de tijd ingegrepen worden, wanneer de eeuwigheid in je bestaat?

Heus, misschien voor mensen wat dwaas om schijnbaar weg te dommelen in onbeseft schijnend weg gaan van de werkelijkheid kan de moeite waard zijn. Het lijkt mogelijk onredelijk en vreemd, maar wanneer je nu daaruit terug keert vol van kracht? Wanneer je je wereld opeens weer scherper kunt zien, wanneer je ook weer sterker bent geworden om te volbrengen wat noodzakelijk is, blijft het dan nog dwaas?

U bent deel van het licht, of u dit nu weet of niet. U bent deel van de eeuwige kracht, of u het weet of niet. Er is niets in u, dat zinrijk is, tenzij het tot de eeuwigheid behoort. Put dan uit de eeuwigheid, put uit het licht.

Durf voor een ogenblik je te beperken en je oordeel te vergeten. Probeer voor een ogenblik in jezelf het licht en de kracht te gevoelen. Beleef voor een ogenblik deze beiden, die de enige levende werkelijkheid vormen die niet zal vergaan.

U gaat langs de weg van het leven. Met u marcheert het ongeziene leger van allen die geleefd hebben en leven zullen. U gaat door uw eigen wereld in een schijnbare eenzaamheid, maar de ruimte is gevuld met degenen, die in de geest leven - bewusten en onbewusten.

U meent dat u zoeken moet naar God? U hebt hem alleen te aanvaarden als deel van uw wezen. Esoterie is dit, ja, maar ook de werkelijkheid. Geen actualiteit in de zin van een hedendaags gebeuren, maar wel degelijk actueel. Want vandaag de dag, dit moment misschien zelfs, hebt u behoefte aan de kracht, aan het licht, aan de werkelijkheid. Aan al, wat uit deze kern van uw eigen wezen tot u kan komen.

Want het is er. Het is overal aanwezig en in uzelf kunt u het altijd bereiken en benaderen. Waarom dan zoeken, radeloos zoeken soms, buiten uzelf.

Aanvaardt wat in u leeft. Aanvaardt uzelf, zoals u bent. Aanvaardt de kracht in u, die de enige werkelijkheid is. Dan zult u weten wat de zin is van esoterie, dan zult u de kracht kennen, waarvan alle esoterische lering ten hoogste een meest vage omschrijving blijft.

Dan zult u in uzelf, ondanks alles, de vreugde kennen die niet vergaat en niet afhankelijk is van enige willekeur buiten U.

U leeft. In u leeft het eeuwige leven. U bent bewust en in u straalt het licht van het alomvattend bewustzijn. U hebt een klein beetje kracht, maar in u is de oneindige kracht, die het al zelf in stand houdt en voortbrengt.

Beroep u dan daar op en zoek het niet in woorden. Beleef dit en zoek het niet alleen in uiterlijkheden. Zie uw leven ook zelf als wat het is: een snel voorbijgaand schouwspel, dat alleen lering brengt en verder geen werkelijkheidsbetekenis meer heeft voor degene die ingaat tot een grotere werkelijkheid.

Wat meer moet ik U zeggen? Dit is de kern van het esoterisch leven en denken. Dit is de kern bovenal van het doordringen tot de hoogste innerlijke werkelijkheid.

De kracht, die u nu misschien een ogenblik hebt gevoeld, kwam uit

Uzelf. Het licht, dat u een ogenblik misschien nog meent te ervaren, kwam voort uit uzelf. Ik kan u niets geven, want u bezit in uzelf alle rijkdom.

Mijn diepste wens is, dat wij allen deze innerlijke rijkdom zullen beseffen, zullen leven uit deze werkelijke kracht en zo de waarheid zullen vinden ook omtrent het bestaan in een wereld of sfeer die voorbijgaat.

Ten slotte als gebruikelijk een improvisatie waarvoor ik met uw toestemming zelf het onderwerp kies.

Droom.

Ik droom van werelden van licht, ik droom van wijdse velden ik droom, dat stemmen nu gestalte krijgen die eens mij reeds vertelden omtrent de werkelijkheid.

Ik droom. Ik ben een bron van licht, een kolking van kracht die uit zichzelf steeds herschept en alles tot zichzelf herleidt maar in een meesterschap van tijd en ruimte weer zichzelf herkent in al.

Maar droom ik dan? Of is mijn droom een stil erkennen van een werkelijkheid, die diep in mij bestaat?

Is het een wenk misschien die ook reeds nu mij weten laat

Je bent een deel van eeuwigheid, je bent een deel van licht

Je bent een deel van ware kracht, blijft daarom steeds gericht

op dat, wat ook door jou zich uit en schenkt ook jou zijn macht.

Ik droom. Of waak ik toch, misschien?, van wrede die het al vervult. ik droom - of is het werkelijkheid - van leven zonder schuld.

Ik voel - of is het toch een feit - dat alles zinvol wordt zodra in mij de kracht zich roert.

Dat wat mij door de tijden voert - al worden jaren kort - is de zin van het bestaan, een stem die zonder woorden spreekt, een stem, die schijnbaar stil is slechts en alle grenzen breekt.

Ik droom - maar droom ik, is het waar - dat wij geroepen zijn te keren tot die ene bron waaruit wij voortgekomen zijn.

zodat, mijn licht met licht vereend, ik kennen kan totaliteit

die soms gespiegeld worden kan in wat wij noemen onze droom

maar is de werkelijkheid?

Zowel achter hetgeen ik in mijn onderwerp naar voren heb gebracht als ook achter mijn gevoelens, die ik improviserende probeerde te vertolken, sta ik met geheel mijn wezen.

Het is aan u, de waarde er van te bepalen. Ik dank U in ieder geval voor de mij zo gul geschonken aandacht en wens u allen een Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-

d.d. 18 januari 1980

(Het eerste onderwerp werd geredigeerd, maar niet bekort, het tweede onderwerp werd volledig weergegeven zoals de spreker het bracht. red.)